

PoA

System för elektronisk polisanmälan av stöld, inbrott och
skadegörelse på byggarbetsplatser

Corfitz Nelsson, Sveriges Byggindustrier

Andreas Willermark, Junet AB

Mars 2014

Förord

Detta arbete har utförts inom ramen för det av Svenska Byggbranschens Utvecklingsfond (SBUF) finansierade projektet ” PoA - System för elektronisk polisanmälan av stöld, inbrott och skadegörelse på byggarbetsplatser”. Ett stort tack till projektet referensgrupp för värdefulla synpunkter.

Sammanfattning

Inom projektet har det genomförts en förstudie över de tekniska möjligheterna och kostnaderna för att ta fram ett system för elektronisk polisanmälan av stöld, inbrott och skadegörelse på byggarbetsplatser (PoA). Samtidigt skall PoA kunna erbjuda andra funktioner såsom efterlysning av stulet gods, statistikmöjligheter, larmkedja med mera. Bedömningen är att ett sådant system kan utvecklas för runt 1,5-2 Mkr, den årliga driften uppskattas till under 100.000 kr.

Som alternativ har det även studerats vad det skulle kosta att anpassa Peabs befintliga system för Polis och Försäkringsanmälan (PoFa) till den kravspecifikaktion som tagits fram. Kostnaden för att anpassa PoFa uppskattas till runt 50 % av den ovan nämnda kostnaden för utveckling av ett helt nytt system. Slutsatsen är att anpassning av PoFa är att föredra då det inte bara innebär lägre kostnader utan även att uppstartsproblem med mera blir färre.

PoA bedöms kunna användas av samtliga företag och inte bara av byggföretag utan även andra såsom elektriker, plåt VVS m.fl. kan använda samma system

Innehåll

1	Inledning.....	5
1.1	PoFa.....	5
1.2	Projektorganisation.....	5
1.3	Avgränsningar	5
2	PoA - Kravspecifikation.....	6
2.1	Princip för PoA.....	6
2.2	Funktioner i PoA	7
2.2.1	Användaradministration alt. 1	7
2.2.2	Användaradministration alt. 2	8
2.2.3	Superuser.....	8
2.2.4	Polisanmälan	8
2.2.5	Kartvy.....	9
2.2.6	Statistikinsamling och uppföljning.....	9
2.2.7	Efterlysningstjänst.....	10
2.2.8	Larmkedja.....	10
2.2.9	PolisPoA.....	11
2.2.10	Övrigt	11
2.2.11	App.....	11
2.3	PoA och PUL [1]	11
2.4	Alternativ till PoA.	12
3	Kostnader	12
4	Slutsats	13
5	Referenser.....	14
	Bilaga 1. Teknisk kravspecifikation.....	15

1 Inledning

Stölder, inbrott och skadegörelse på byggarbetsplatser är otvivelaktigt ett stort problem i branschen. Årliga kostnader runt 1,4-1,5 miljarder är en ofta förekommande summa men detta är en uppskattning. Anledningen till det stora mörkertalet är att ett stort antal stölder och fall av skadegörelse aldrig anmäls beroende på exempelvis att värdet av det stulna är lägre än försäkringens självrisk samt att arbetet med att polisanmäla anses ta för lång tid.

Nyttan av att polisanmäla ifrågasätts också av företag i branschen, de ser ingen nytta med polisanmälan eftersom de ändå inte anser sig få tillbaka stöldgodset eller få ersättning från försäkringen. Lite krasst kan man dock konstatera att genom att inte polisanmäla minskar chansen till noll att få tillbaka stöldgodset. Genom att polisanmäla alla stölder ökar man möjligheterna att stulna föremål kan fås tillbaka och ger dessutom ett bidrag till bättre statistik över stölder och skadegörelse. Avsaknaden av tillförlitlig statistik gör också att branschen har svårare att agera mot myndigheter vad det gäller resurser att utreda och förebygga stölder och skadegörelse.

Att öka anmälningsgraden är en nyckelfaktor när det gäller att:

- Få tillbaka stulet gods.
- Bättre underlag över hur stort problemet egentligen är.
- Ökade möjligheter att agera gentemot myndigheter gällande stöld och skadegörelse.
- Bättre statistik vad som stjäls, när det stjäls, var det stjäls och hur det stjäls.
- Bättre statistik över vilka områden som är överrepresenterade gällande stöld och skadegörelse.
- Bättre möjligheter att följa upp brottsförebyggande åtgärder och se vilka effekter dessa haft.
- Det enskilda företaget behöver använda mindre tid åt att anmäla stöld och skadegörelse.

1.1 PoFa

Peab har i samarbete med externa parter utvecklat ett eget system (PoFa) som används för att elektroniskt anmäla till både polis och försäkringsbolag. PoFa är framtaget för att passa Peabs behov men bedömningen är att det kan anpassas till andra företags behov.

1.2 Projektorganisation

Junet AB har samordnat projektet och tagit fram den tekniska kravspecifikationen.

1.3 Avgränsningar

Samtidig hantering av anmälan till försäkringsbolag bedöms vara så pass företagsanknutet att det inte blir möjlighet att standardisera och ingår därför inte i projektet.

2 PoA - Kravspecifikation

Den fullständiga tekniska kravspecifikationen visas i Bilaga 1, här ges en sammanfattande beskrivning över de funktioner som PoA skall hantera.

2.1 Princip för PoA

Via ett webbformulär skall användaren kunna upprätta en polisanmälan för stölder, inbrott och skadegörelse på byggarbetsplatser. Anmälan skall skickas in elektroniskt till Polisen och hamna hos rätt Polismyndighet, formuläret genererar också anmälan som en PDF fil som skickas till användaren samt lagrar uppgifterna i en databas. Formuläret etc. skyddas via inloggning. De uppgifter som lämnas via formuläret är huvudsakligen text men möjlighet att ladda upp bilder till anmälan skall finnas.

Uppgifterna som lämnas via formuläret lagras i en central databas. Användare har möjlighet att gå in och hämta ut vissa fördefinierade (och "avidentifierade") rapporter för hela branschen. Användare har möjlighet att hämta ut detaljerad statistik och uppföljning men endast för sitt eget företag. Centralt på branschnivå skall det finnas möjlighet att skapa mer detaljerade statistikrapporter, exakt utformning av detta går inte att ta fram just nu men möjligheten finns.

Andra delar som ingår i kravspecifikationen är:

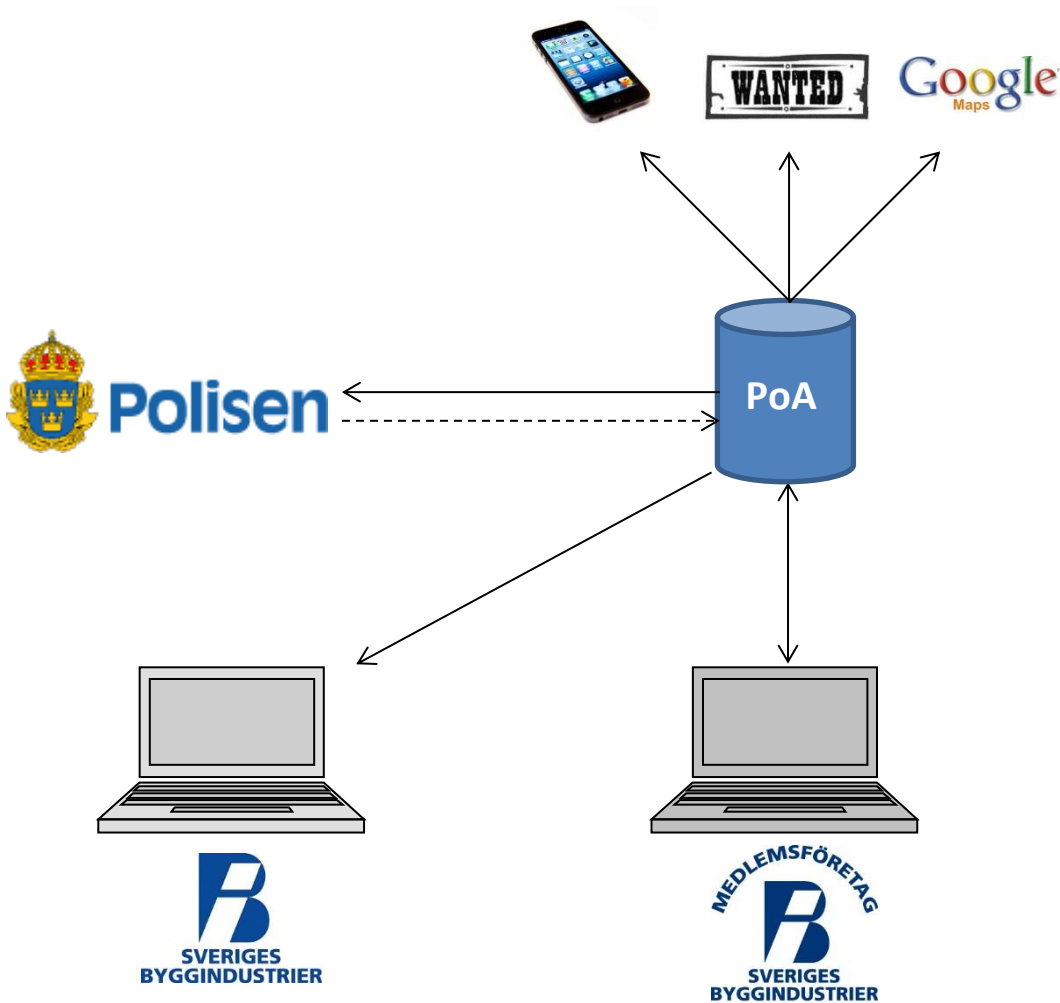
- Koppling till karta så man kan se på karta (Google Maps) var respektive brott har ägt rum.
- Varje ny anmälan inom en fördefinierad region (låt säga Skåne) genererar ett mail, SMS eller push-notis till de företag som är anmälda till tjänsten och har uppgett Skåne som "sin" region.
- Användaren har möjlighet att efterlysa det stulna föremålet via Internet.
- PolisPoA där Polisen kan söka bland stulna föremål.

Vilka företag som skall ha tillgång till PoA är inte definierat men ett förslag är att man får tillgång till systemet via sin respektive branschförening.

En svårighet är byggsektorns mångfald med företag, från 1-4 anställda upp till de med 10-15.000 anställda. Att skapa ett PoA som passar samtliga företag är en omöjlighet men den föreslagna lösningen anses kunna vara på en nivå som passar de flesta företag, såväl stora som små. Dessutom är den föreslagna lösningen branschoberoende vilket gör att den direkt kan användas av flera av byggsektorns branscher utan någon branschspecifik anpassning.

2.2 Funktioner i PoA

Figur 1 ger en översiktlig bild över hur tanken är hur PoA är uppbyggt. De kommande avsnitten beskriver sedan mer ingående om respektive funktion.

Figur 1. Skiss över systemuppbyggnad för PoA.

2.2.1 Användaradministration alt. 1

Ett företag som vill använda tjänsten måste registrera en ansvarig person (Adminuser) för respektive företag, exempelvis säkerhetschef eller motsvarande funktion på ett större företag. Denne användaren måste godkännas av systemansvarig inom BI för att säkerställa att inga obehöriga får tillgång till systemet. Adminuser på respektive företag kan sedan:

- Lägga upp flera användare (user) på det specifika företaget och ge dem rätt att skapa polisanmälningar.
- Se samtliga polisanmälningar som det aktuella företaget har gjort.
- Göra tillägg till gjorda polisanmälningar samt ta bort påbörjade men ej inlämnade polisanmälningar som det aktuella företaget har gjort.

De enskilda användare (user) som Adminuser lägger upp, har rättighet att:

- Skapa polisanmälningar.
- Se samtliga polisanmälningar som man personligen har gjort.
- Redigera de polisanmälningar som man personligen har gjort.

För att få tillgång till PoA krävs att man loggar in med ett personligt användarnamn och lösenord, det gäller såväl de som är adminuser som user.

2.2.2 Användaradministration alt. 2

En förenklad variant vore att bibehålla funktionen Adminuser men att denne inte behöver lägga upp varje användare/user och ge denne rättigheter. Istället kan respektive anmälare själva skapa ett konto för egen del och att företagets organisationsnummer används som kontroll. I detta fall bör möjligheterna för respektive användare begränsas till att kunna göra en polisanmälan, ej att kunna se tidigare anmälningar eller redigera gjorda anmälningar. Ändringar i gjorda polisanmälningar får endast göras av Adminuser.

2.2.3 Superuser

Utöver dessa måste det finnas 1-2 personer (Superuser) på central nivå (BI eller annan branschförening) som har rättigheter att godkänna nya adminusers m.m. Superuser har möjlighet att ta ut statistik utöver vad som beskrivs i avsnitt 2.2.4. Superuser har däremot inte rättigheter att gå in på enskilda anmälningar eller att hämta ut företagsuppgifter (företag, anmälarens namn och liknande) kopplade till en viss polisanmälan.

2.2.4 Polisanmälan

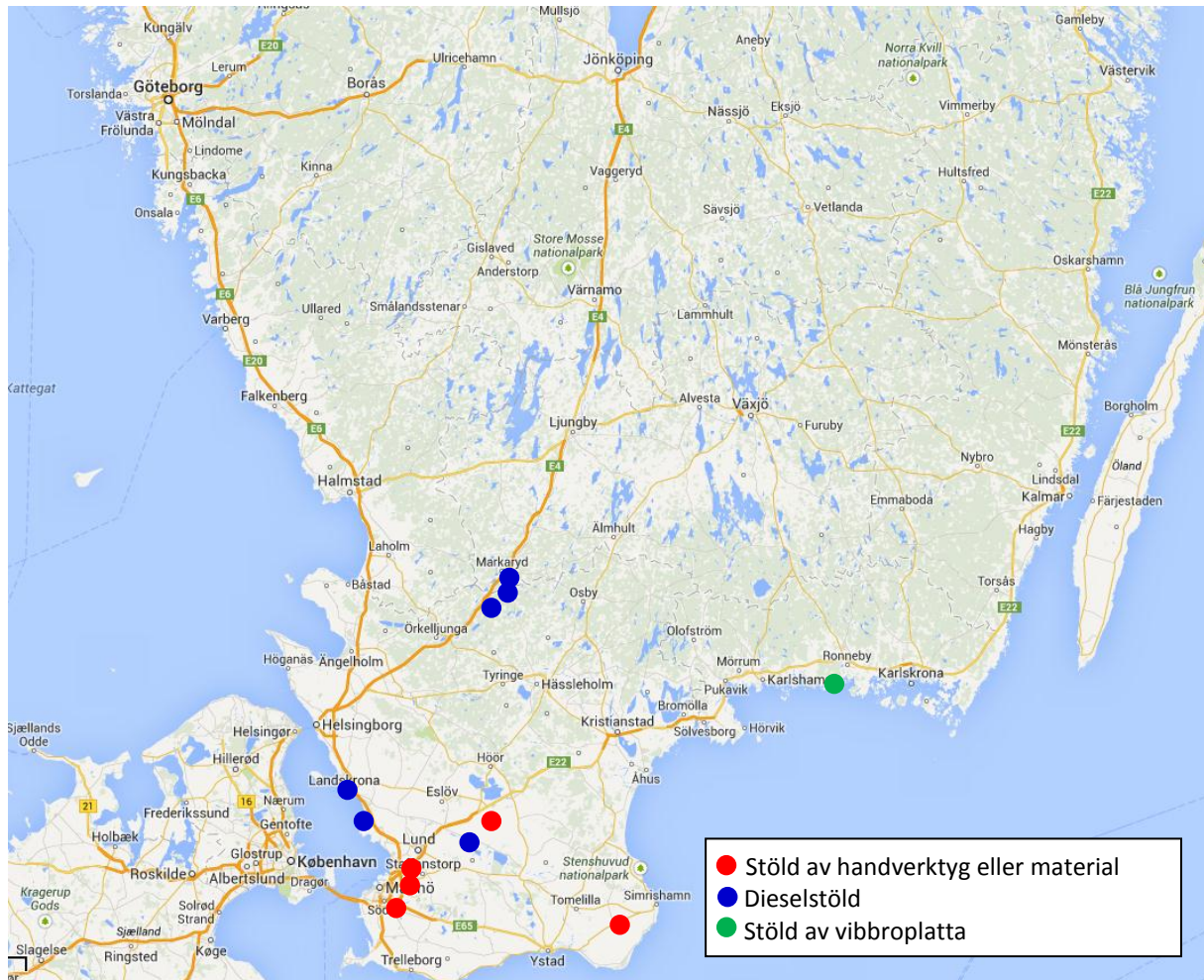
Polisanmälan görs via ett webbformulär där samtliga uppgifter som krävs för att göra en anmälan registreras. Vilka uppgifter dessa är återfinns i Bilaga 1. Polisen har i dagsläget inte möjlighet att ta emot anmälningarna på annat format än via E-post så att när polisanmälan gjorts, skickas den av PoA som en PDF till Polisen. Fram till dess att Polisen är en myndighet måste anmälningarna skickas till Polisen i respektive län men när Polisen övergår till en myndighet, kan anmälningarna skickas till en central adress.

När Polisen registrerat anmälan skickas polisanmälan brevlades ut till det anmälade företaget och av detta dokument framgår Polisens diarienummer (K-nummer) som bland annat behövs vid alla kommunikation med Polisen samt till anmälan till försäkringsbolaget. K-numret som kopplas till anmälan måste tills vidare registreras manuellt i PoA av anmälande företag, önskvärt hade givetvis varit att Polisen hade kunnat tilldela anmälan ett K-nummer direkt.

Om det framkommer uppgifter som man anser kan påverka Polisens utredning kan anmälaren eller annan på företaget behörig person gå in i PoA och uppdatera med nya uppgifter. Vid en uppdatering kan anmälaren välja att skicka en uppdaterad anmälan till Polisen eller ej (exempelvis skall kanske inte ett rättat stavfel generera en uppdaterad anmälan).

2.2.5 Kartvy

För ett på ett enkelt sätt visualisera stölderna har användaren möjlighet att ange att stölden skall visas på en karta. Detta är frivilligt att göra då en synpunkt som några entreprenörer har lämnat är att man inte vill skylta när man drabbats av en stöld, risken är att man får flera påhållningar.

Figur 2. Exempel på hur kartvy kan se ut med markerade (fiktiva) stölder.

2.2.6 Statistikinsamling och uppföljning

En viktig del av PoA kommer att vara möjligheten att samla in uppgifter för statistik. Följande uppgifter bedöms vara mest aktuella för statistikändamål. Uppgifterna är frivilliga att lämna men många av dem kan även vara till hjälp för polisens arbete. Uppgifterna samlas in via kryssrutor för att det skall gå snabbt att samla in dem vilket gör att fler personer fyller i statistikavsnittet.

- Typ av stöld (kryssrutor, flerval)
 - Dieselstöld
 - Handverktygsstöld/handmaskin
 - Stöld ur fordon
 - Stöld ur container
 - Stöld av vitvaror

Stöld under arbetstid
Kopparstöld
Övrig materialstöld (fönster, inredning annat material)
Skadegörelse
Stöld av vibroplatta
Stöld av entreprenadmaskin

- Stöldgodsets eventuella stöldskyddsmärkning (infärgad diesel, DNA, GPS, mikrodots, graverad etc., kryssrutor).
- Tid på dygnet som stöld inträffade (mån-fre 7-16/annan tid, kryssrutor).
- Veckodag som stöld upptäcktes (mån-sön, kryssrutor).
- Status (kryssrutor):
 - Ärendet uppkärlat
 - Fått tillbaka stöldgodset
 - Ärendet avskrivet

PoA kommer att ha ett fåtal fördefinierade statistikuppgifter som visas för samtliga inloggade användare. Exempel på sådana uppgifter är:

- Visa senaste 30 dagars anmälningar, på karta.
- Visa antal dieselstölder senaste året, månadsvis redovisning per län.
- Visa antal stulna vibroplattor det senaste året, redovisning per län.
- Visa totala antalet anmälda stölder senaste året, månadsvis redovisning per län.

Mer avancerad statistik kan plockas ut av ett fåtal fördefinierade användare. Här finns olika lösningar, slutligt val av lösning kan ej göras förrän leverantör valts.

2.2.7 Efterlysningstjänst

När en polisanmäla görs i PoA kan användaren välja att via en kryssruta aktivera funktionen "Efterlysning". Under funktionen efterlysningen har man möjlighet att:

- Ladda upp foton på det stulna.
- Beskriva det stulna materialet mer ingående, exempelvis serienummer, speciella känntecken etc.

När man väljer att använda funktionen efterlysning kan man också välja att stölden skickas ut som ett SMS eller e-post till registrerade användare (se även under avsnitt 2.2.8 Larmkedja).

2.2.8 Larmkedja

En möjlighet är att varje anmält brott genererar någon form av larmkedja som skickas ut till geografiskt närbelägna personer/företag. Exempelvis genererar en anmäld stöld i Skåne en larmnotis som skickas till samtliga de PoA användare som sagt att de vill veta vad som händer i Skåne. Denna kan skickas om e-post, SMS eller som pushnotis via en app.

2.2.9 PolisPoA

En del av PoA (PolisPoA) skall kunna vara ett stöd för Polisens arbete. När stulet gods påträffas kan utredare söka bland anmält stulet gods för att försöka kunna identifiera ägaren. I PolisPoa syns stulet gods oavsett om man valt att aktivera funktionen Efterlysning (se avsnitt 2.2.5) eller ej. Lämpligen har även utvalda personer på försäkringsbolag samt Larmtjänst tillgång till PolisPoA.

2.2.10 Övrigt

Det kommer att finns möjlighet att göra egna fristående anteckningar kopplade till respektive anmälan. Här kan man exempelvis göra egna noteringar angående huruvida man gjort anmälan till försäkringsbolag, noteringar om det aktuella byggprojektet etc.

2.2.11 App

Möjligheten finns att knyta en app till PoA. Appen skulle i sådana fall enbart möjliggöra läsning av information, se inträffade stölder, se sina redan gjorda polisanmälningar, etc. Ej att göra en ny polisanmälan. Appen skall också kunna ta emot pushnotiser om inträffade stölder. En app anses vara mindre relevant i ett första skede utan får ses som en möjlighet på sikt.

2.3 PoA och PUL [1]

PoA kommer att innehålla personuppgifter vilket gör att PoA faller under Personuppgiftslagen. Generellt sett gäller det att man måste anmäla behandling av personuppgifter till Datainspektionen men det finns ett antal undantag från anmälningsskyldigheten varav de nedanstående bedöms vara relevanta.

Man utser och anmäler ett personuppgiftsombud till Datainspektionen.

Det finns anknytning mellan den registrerade och den personuppgiftsansvarige genom medlemskap, anställning, kundförhållande eller annat liknande förhållande.

Bara anställda på medlemsföretag kommer att ha tillgång till PoA.

Behandlingen sker med den registrerades samtycke.

Varje ny användare informeras vid första inloggningen om detta och får bocka i kryssruta att de läst och förstått.

Utöver att beakta ovanstående så anses det inte utifrån PUL finnas några hinder mot att etablera och driva PoA. Det är också värt att notera följande:

- Inga personuppgifter kommer att kunna nås av personer utanför det företag där anmälaren arbetar.
- Namnet på anmälaren den enda personuppgift som lagras.
- Namn räknas inte som känslig uppgift.

Ett specialfall som i teorin skulle kunna bli aktuellt är om man misstänker en specifik gärningsman och att man önskar namnge denna i en polisanmälan. Det räknas som en känslig uppgift att lagra sådan information och därmed bör anmälare aldrig namnge misstänkta individer utan i sådana fall delge Polisen detta per telefon. Foton faller också under Personuppgiftslagen vilket gör att eventuella foton från övervakningskameror som bifogas polisanmälan inte skall lagras i PoA utan endast bifogas anmälan.

2.4 Alternativ till PoA.

Det finns kommersiella tjänster som erbjuder delar av tjänsteutbudet som PoA förväntas inrymma, dock ej samtliga funktioner. Här redovisas tre tjänster som erbjuds.

1. Stöldstopp erbjuds av Stöldskyddsföreningen och i tjänsten ingår bland annat rådgivning, rabatterade stöldskyddsprodukter, larmkedja, assistans med att göra polisanmälan [2].
2. Crime Stoppers Sweden erbjuder tjänsten CrimeAlert som erbjuder larmkedja, möjlighet att via en App och hemsida efterlysa stulet material, dock kan ej polisanmälan göras. Kostnaden är 365 kr + moms och år för en licens [3].
3. Stöldtipset är försäkringsbranschens gemensamma tipsfunktion. Här kan man söka efterlysta objekt, tipsa om stölder och lämna information om man misstänker bedrägeri. Polisanmälan kan ej göras [4].

Det får anses föreligga flera fördelar med att arbeta med ett egenutvecklat system jämfört med att arbeta enbart med någon av ovanstående tjänster.

- På sikt kunna få helt elektronisk kommunikation mellan Polisen och anmälände företag.
- Möjlighet att anpassa tjänsten efter branschbehov.
- På sikt troligen mer kostnadseffektivt för branschen.
- Ej beroende av tredje part.
- Kan användas av andra branscher än bygg, exempelvis el, plåt och VVS.

3 Kostnader

För att göra en realistisk kostnadsuppskattning ombads tre tjänsteleverantörer inkomma med budgetoffert på systemet enligt kravspecifikationen i Bilaga 1. Som alternativ har en uppskattning gjorts av vad det skulle kosta att anpassa Peabs PoFa system till PoA-nivå. Utvecklings- och driftskostnaden visas i tabell 1 nedan och som alternativ 4 redovisas uppskattad kostnad att anpassa Peabs PoFa system till PoA kravspecifikationen.

Kostnaderna för systemet kan delas upp i två delar:

1. Initialkostnad för att etablera systemet.
2. Årlig driftskostnad i form av licenser, drift, support, utveckling.

Tabell 1. Utvecklings- och driftskostnader från inkomna budgetofferter.

	Startkostnad	Driftkostnad/år
Lev 1.	2,2-2,75 Mkr	ca 80.000 kr
Lev 2.	1,3-1,5 Mkr	ca 60.000 kr
Lev 3.	1,1 -1,6 Mkr	ca 20.000 kr
PoFa	0,7-0,9 Mkr	

Variationen i driftskostnader förklaras främst av huruvida man i priset har förutsatt en dedikerad server eller ej.

4 Slutsats

Att nyutveckla ett branschgemensamt system (PoA) för polisanmälan av stölder etc. på byggarbetsplatser beräknas kosta runt 1,5-2 Mkr med utgångspunkt att ett helt nytt system skall skapas. Detta skall dock ställas i relation till summan 1,5 miljarder per år som anses vara en uppskattning av den årliga kostnaden för stölder från byggföretag. Fördelarna med etablera ett PoA system är:

- Fler polisanmälningar av inträffade brott vilket ger en bättre bild över problemets omfattning.
- Bättre möjligheter att utvärdera olika typer av stöldförebyggande åtgärder.
- Samordna statistik från en källa.
- Lättare att föra en dialog med Polisen om framtida informationsutbyte.

PoA är heller inte låst till byggbranschen utan kan i princip utan anpassning användas av valfri bransch exempelvis elektriker, VVS, etc.

Anpassning av Peabs PoFa system till PoA innebär en klart lägre kostnad (cirka 50 %) samtidigt som de flesta "barnsjukdomar" bör kunna undvikas då PoFa använts av Peab under flera år. Rekommendationen är att anpassning av PoFa är att föredra jämfört med nyutveckling av system.

I rapporten presenteras ett antal funktioner (kartvy, larmkedja, PolisPoA, efterlysning), de två viktigaste funktionerna är dock möjligheten att göra elektronisk polisanmälan samt möjlighet att samla statistik. En introduktion av PoA bör förlagsvis inledas med att företagen inledningsvis har möjlighet att göra elektronisk polisanmälan och att systemet samlar statistik. I takt med att användandet ökar kan sedan olika funktioner byggas ut.

5 Referenser

1. <http://www.datainspektionen.se/lagar-och-regler/personuppgiftslagen/> (2014-02-02)
2. www.stoldskyddsforeningen.se/Produkter--tjanster/Sakerhet-for-foretag/Stoldstopp/ (2014-01-13).
3. www.crimestoppers.se (2014-01-13)
4. www.stoldtipset.se (2014-01-13)

Bilaga 1. Teknisk kravspecifikation